

Verslag ontwikkelgesprek in het kader van de accreditatie masterlerarenopleidingen

Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT) en Sittard (FLOS) 2017

Van 3 tot en met 5 oktober 2017 zijn de masterlerarenopleidingen van FLOT en FLOS in het licht van de accreditatie gevisiteerd door een panel van Hobéon. Op 6 februari 2018 heeft het bijbehorende ontwikkelgesprek plaatsgevonden. Vanuit Hobéon hebben Ruud van der Herbergh, Harry Claessen en Rianne Versluis aan het gesprek deelgenomen. Vanuit Fontys Hogescholen waren Yvonne Visser (directeur FLOT) en Anton van den Brink (directeur FLOS) aanwezig alsook een vertegenwoordiging van het management, docenten en beleidsmedewerkers. Het ontwikkelgesprek is mede ingezet om over de richting van binnen FLOT en FLOS gaande ontwikkelingen van gedachten te wisselen. In dit verslag wordt een samenvatting van de hoofdpunten uit het gesprek weergegeven.

Masterniveau

Het expliciteren van het masterniveau is een onderwerp geweest in de hele clustervisitatie.

- Tijdens de visitatiegesprekken bij FLOT en FLOS bleken veel verschillende doch rijke beelden te bestaan van wat wordt verstaan onder masterniveau. Het niveau ten aanzien van het pedagogisch-didactisch handelen en reflectie is een aandachtspunt voor het hele onderwijscluster. Het masterniveau van alle beroepsrollen moet duidelijk geëxpliciteerd worden. Hobéon geeft het advies het gesprek over masterniveau ten aanzien van didactiek en reflectie expliciet te voeren, als instituut een gedeelde visie te ontwikkelen en tevens het gesprek hierover op landelijk niveau te voeren. Tevens geven ze aan dat het niveau van de beschrijving van de pedagogische bekwaamheid landelijk meer aandacht verdient, bij FLOT en FLOS is de herijking reeds gestart.
- Hobéon merkte op dat de kracht van hbo-instellingen (o.a.) zit in de pedagogische bekwaamheid die studenten meekrijgen. Daarin onderscheiden de hbo-instellingen zich van de universitaire lerarenopleidingen. Wanneer het gaat om onderzoek is het niet wenselijk te concurreren met universiteiten of hun populatie. Hbo-instellingen moeten leraren opleiden op masterniveau die onderzoeken hoe ze het leren van kinderen op een hoger niveau kunnen tillen; soms vanuit de rol van teacher leader, soms vanuit vakinhoudelijke/vakdidactische lijn. Het advies hierbij is de rol van teacher leader smal te houden omdat deze rol binnen scholen sterk divergeert. Hobéon adviseert de studenten bewust te maken van de verschillende rollen in een school en de keuze voor een bepaalde profilering bij de student te laten. Wanneer de opleiding een keus maakt is het van belang deze expliciet te duiden.

Positie ten opzichte van andere masters binnen het domein educatie

Hobéon heeft de afgelopen periode ook de Master Leren en Innoveren, de Master Leadership in Education en de master Special Educational Needs gevisiteerd. De problematiek met betrekking tot het masterniveau en de vraag hoe de opleidingen zich tot elkaar verhouden is zichtbaar in het gehele onderwijscluster. Hobéon benadrukt dat een masteropgeleide leraar een leraar is binnen een bepaald vakgebied die zijn eigen praktijk onderzoekt en zo zijn vakdidactiek op een hoger niveau brengt.

Internationalisering

De beoordelingskaders geven de hogescholen alle ruimte om zelf een eigen visie op internationalisering te ontwikkelen passend bij het beroep. Van belang is dat de visie goed doordacht is en vertaald is naar alle standaarden. Een internationale vergelijking van curricula kan een bijdrage leveren aan de ontwikkeling van de eigen visie.

Rol werkplek en werkplekbegeleiders

In het gesprek is ingegaan op (de rol van) de werkplek en de rol van de werkplekbegeleiders tijdens de masteropleiding. De kwaliteit van de begeleiding op de werkplek moet omhoog. Tijdens de opleiding maakt de masterstudent (veelal werkzaam in het tweedegraads werkveld) een ontwikkeling door richting masterniveau. Hobéon geeft aan dat het van belang is dat de begeleiding in het werkveld meegaat in deze ontwikkeling. Een adequaat opgeleide master is immers een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werkveld en lerarenopleidingen. Hobéon adviseert hierover in gesprek te gaan met het werkveld. Het advies is dat FLOT en

FLOS zich als meer als expertisecentra gaan profileren en zo een win-win situatie creëren waarin het werkveld een partner wordt in de kennisontwikkeling.

Hobéon geeft het voorbeeld van werken met leerteams. Een leerteam bestaat uit studenten vanuit dezelfde opleiding die rond een bepaald thema en in een diversiteit aan werkvelden leren. Dit leidt tot verbreding van de horizon van studenten. Een voorwaarde is dat deskundige begeleiding aanwezig is.

Inspelen op nieuwe doelgroepen

De experimenten met flexibilisering in de bachelor deeltijdopleidingen leveren veel nieuwe kennis op. In het gesprek worden voors en tegens besproken van zoveel mogelijk studenten in zo kort mogelijke tijd de opleiding te laten doorlopen. Om het tekort aan eerstegraads leraren op te lossen zouden meer mensen verleid kunnen worden tot het leraarschap. Dit kan op verschillende manieren, bijvoorbeeld door academisch opgeleide mensen een pedagogisch-didactisch traject, een verkort programma of een modulair programma aan te bieden. Via flexibilisering kunnen mogelijk nieuwe doelgroepen worden aangeboord.

Onderzoek in de master

“Het doel (van onderzoek in de master, red.) is om onderwijs in het eigen vakgebied op een hoger niveau te brengen”, aldus het panel. Het panel heeft in deze clustervisitatie geconstateerd dat er verwarring is over welk soort onderzoek passend is voor masterlerarenopleidingen. Instellingen maken daarin hun eigen keuzes. Uit de visitatie blijkt bovendien dat er binnen instellingen verschillende stromingen zijn. Het panel merkt daarover op: “Er is verwarring op concepten (onderzoeksparadigma), maar er wordt toch geïnstrumentaliseerd. Er zou eerst geconceptualiseerd moeten worden.” Het advies is een gemeenschappelijke visie te ontwikkelen (‘trechters van het onderzoeksparadigma’).